



## Keuringen mergelgroeves in N2000 gebieden in Zuid-Limburg in 2016

Maurice La Haye



Rapport 2016.28 van de Zoogdierverseniging  
In opdracht van de provincie Limburg

provincie limburg



# Keuringen mergelgroeves in N2000 gebieden in Zuid-Limburg in 2016

Rapport nr.:	2016.28
Datum uitgave:	9 februari 2017
Status	Definitief
Auteur:	Maurice La Haye
Foto voorblad:	Vale vleermuis in mergelgroeve, Bernadette van Noort
Kwaliteitscontrole:	Hans Hollander
Productie:	<b>Steunstichting VZZ, in rapport vermeld als de Zoogdierverseniging</b> Bezoekadres: Toernooiveld 1 6525 ED Nijmegen Postadres: Postbus 6531 6503 GA Nijmegen Tel.: 024 7410500 <a href="mailto:secretariaat@zoogdierverseniging.nl">secretariaat@zoogdierverseniging.nl</a> <a href="http://www.zoogdierverseniging.nl">www.zoogdierverseniging.nl</a>
Gegevens opdrachtgever:	Provincie Limburg Cluster Natuur Postbus 5700 6202 MA Maastricht

Contactpersoon opdrachtgever L. Verheggen & H. Weinreich

In opdracht van:

provincie limburg



## Dit rapport kan geciteerd worden als:

La Haye, M., 2017. Keuringen mergelgroeves in N2000 gebieden in Zuid-Limburg in 2016. Rapport 2016.28. Zoogdierverseniging, Nijmegen.

## INHOUDSOPGAVE

<b>1</b>	<b>Inleiding</b> .....	<b>4</b>
1.1	Aanleiding .....	4
1.2	Opdracht .....	4
1.3	Leeswijzer .....	4
<b>2</b>	<b>Methode &amp; resultaat keuringen 2016</b> .....	<b>6</b>
2.1	Methode beschrijving .....	6
2.2	Resultaten .....	7
<b>3</b>	<b>Conclusies en aanbevelingen</b> .....	<b>19</b>
3.1	Keuren van groeves in 2016 .....	19
3.2	Vooronderzoeken en mogelijkheden tot herstel .....	20
3.3	Aanbevelingen .....	26
	<b>Literatuur</b> .....	<b>28</b>
	<b>Bijlage 1</b> .....	<b>29</b>

# 1 Inleiding

## 1.1 Aanleiding

In de Natura 2000-gebieden Bemelerberg & Schiepersberg (gebiedsnummer 156), Geuldal (gebiedsnummer 157), St. Pietersberg & Jekerdal (gebiedsnummer 159) en Savelsbos (gebiedsnummer 160), liggen een groot aantal mergelgroeves die belangrijk zijn voor de overwintering van drie Natura 2000-soorten van bijlage II van de Habitatrichtlijn: meervleermuis (*Myotis dasycneme*), ingekorven vleermuis (*Myotis emarginatus*) en vale vleermuis (*Myotis myotis*).

Het behalen van de gebiedsdoelstellingen van deze vleermuissoorten wordt gemonitord door het jaarlijks visueel laten tellen en op naam brengen van de overwinterende vleermuizen in deze groeves door ervaren vrijwilligers. Deze tellingen worden uitgevoerd via het Meetnet Wintertellingen Vleermuizen onderdeel van het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM).

Voor het mogen uitvoeren van de vleermuistellingen in de groeves heeft de eigenaar/beheerder een betredingsvergunning nodig in het kader van de Mijnbouwwet en het is noodzakelijk dat in de vergunning de vleermuistelling expliciet als activiteit is vermeld (zie ook La Haye, 2016).

## 1.2 Opdracht

De provincie Limburg heeft in 2016 (net als in 2015) de Zoogdiervereniging opdracht verleend om mergelgroeves te laten keuren door een erkend keuringsbedrijf en, indien van toepassing, een eerste advies over de haalbaarheid van herstel van de groeve(ingang) en/of direct kleine herstelwerkzaamheden te laten verrichten. De provincie heeft daartoe een lijst met relevante groeves aangeleverd (bijlage 1). Van de groeves die onderdeel zijn van deze opdracht zal aangegeven worden of de eigenaar/beheerder ook een vergunning heeft waarmee overwinterende vleermuizen geteld kunnen worden.

## 1.3 Leeswijzer

In dit rapport worden de groeves besproken waarin jaarlijks de overwinterende vleermuizen worden geteld ten behoeve van N2000 gebiedsdoelstellingen. Met deze tellingen is het mogelijk om te achterhalen hoe de populatie overwinterende vleermuizen zich ontwikkeld in groeves in N2000 gebieden met een vleermuisdoelstelling (alleen winterpopulatie). In de tabellen 1 t/m 5 in hoofdstuk 2 wordt per N2000 gebied de huidige keuringsstatus van de groeves gepresenteerd en de uitslag van de keuringen/vooronderzoeken in 2016: (deels)



goedgekeurd, extensief gebruik wel/niet haalbaar, afgekeurd of 'overig'. In hoofdstuk 3 worden de bevindingen van de keuringen 2016 samengevat (conclusie) en adviezen gegeven.

## 2 Methode & resultaat keuringen 2016

De provincie Limburg heeft bij aanvang van de opdracht aangegeven welke groeves tot de opdracht behoren (zie bijlage 1 voor een compleet overzicht). Het gaat om in totaal 50 groeves.

### 2.1 Methode beschrijving

Het gebruik van groeves wordt sinds 2010 in 3 typen gebruik onderverdeeld: intensief gebruik, extensief gebruik en erkend berglopen. In een handreiking van de provincie wordt toegelicht wat onder intensief (grootschalig) gebruik, extensief (kleinschalig) gebruik van de groeves en erkend berglopen wordt verstaan. Grootschalig gebruik betreft bijvoorbeeld delfstofwinning en het houden van evenementen. Kleinschalig gebruik betreft kleine rondleidingen, cultuurhistorisch onderzoek en de jaarlijkse telling door vleermuisonderzoekers (zie de 'Handreiking gesteente mechanische veiligheid van onderaardse kalksteengroeves voor extensief gebruik', vastgesteld door de Provincie Limburg) .

Een deel van de groeves die in Natura 2000 gebieden liggen en die belangrijk zijn voor de monitoring van overwinterende vleermuizen, kent (deels) een intensief gebruik. De groeves of delen van groeves met een intensief gebruik zijn conform de opdracht niet gekeurd in dit project, omdat groeves met een intensief gebruik sowieso al gekeurd worden en daarmee ook veilig zijn om een vleermuistelling uit te kunnen voeren.

De bestaande keuringsstatus van mergelgroeves is gecontroleerd aan de hand van eerdere rapporten over groevekeuringen (Thissen & Hollander 2013; Hollander 2014a,b; La Haye 2016). Voor groeves waarvan het keuringsrapport was verlopen, is opdracht gegeven om een keuring voor extensief gebruik, een QuickScan, uit te voeren.

In een aantal groeves is eerst een vooronderzoek uitgevoerd om de huidige conditie van de groeve te bepalen en is daarna zo mogelijk een keuring voor extensief gebruik uitgevoerd. De keuringen en vooronderzoeken zijn uitgevoerd door Mergelbouwsteen Kleijnen en Mergel Specialiteiten Bedrijf F. Rouwet B.V..

Aan de groeve-eigenaren en -beheerders is gevraagd om voor de (deels) goedgekeurde mergelgroeves een vergunning aan te vragen in het kader van de Mijnbouwwet om het kunnen tellen van de overwinterende vleermuizen mogelijk te maken.

## 2.2 Resultaten

In tabel 2 t/m 5 staan de uitkomsten van de vooronderzoeken en 'QuickScans' aan de groeves in 2016. In de laatste kolom staat het advies voor herkeuring van de groeve voor zover vastgelegd in de QuickScans of voor zover de herkeuringsdatum bekend is van eerdere QuickScans.

In de kolom N2000 soorten staat aangegeven of de groeve belangrijk is voor habitatrichtlijn-soorten, gebaseerd op een interne duiding door de provincie Limburg. Voor de drie soorten samen is vastgesteld of er in de periode 1994-2010 gemiddeld meer of minder dan 1 vleermuis (van de drie soorten samen) per jaar overwintert. Groeven met een score groter/gelijk aan 1 krijgen de code ja (groen). Groeven met minder dan 1 exemplaar krijgen de code nee (rood). Van sommige groeven zijn geen vleermuistellingen beschikbaar.

De kolom met de 'uitslag keuring 2016' kent twee kleuren:

- groen: de groeve is (deels) goedgekeurd,
- roze: de groeve is niet geschikt voor extensief gebruik of de groeve kon niet worden bezocht.

Een groot deel van de groeves die in 2016 voor het eerst voor een keuring werden bezocht zijn uiteindelijk niet goedgekeurd voor extensief gebruik. Dit zijn met name groeves met geen of kleine aantallen N2000-soorten. De groeves zijn daarmee minder van belang voor het vaststellen van de trend van N2000-vleermuissoorten.

Een aantal groeves zijn niet gekeurd: eigenaar/beheerder niet bereikbaar of niet geïnteresseerd in een keuring. Dit betreft de volgende groeves: Flessenberggroeve, Geulhemmergroeve, Bergske van Rosalie, Groeve de Keel en Groeve Penderskoolhof (Croate look).

Tabel 1. Overzicht van de keuringsuitslagen van de groeves die van belang zijn voor de monitoring van overwinterende vleermuizen in N2000-gebied Bemelerberg &amp; Schiepersberg (156).

Objectnr NEM	Wijngaarden 1967	Beheerder	Groeve	Belangrijk voor N2000 soorten	Intensief gebruik (ja/nee)	Status groeve t/m 2015	Onderdeel opdracht 2016	Vooronderzoek / Quick scan	Uitslag keuring 2016	Advies herkeuring	Vergunning aanwezig
820	35	Het Limb. Landschap	Koeleboschgroeve	ja	Nee	Afgekeurd voor 2015	Nee			n.v.t.	
831	43	Van Schaik	Roothergroeve	ja	Nee	Deels goedgekeurd	Ja	Quick scan	Deels goedgekeurd	2017	Ja
1180	36	Het Limb. Landschap	Gasthuisdelgroeve IV	ja	Nee	Goedgekeurd	Ja	Quick scan	Goedgekeurd	2017	Ja
1185	37	Het Limb. Landschap	Gasthuisdelgroeve III	ja	Nee	Ext. gebruik niet haalbaar (2015)	Nee			n.v.t.	
1184	38	Het Limb. Landschap	Gasthuisdelgroeve II	ja	Nee	Ext. gebruik niet haalbaar (2015)	Nee			n.v.t.	
1190	117	Het Limb. Landschap	Gasthuisdelgroeve I	ja	Nee	Ext. gebruik niet haalbaar (2015)	Nee			n.v.t.	
818	33	Het Limb. Landschap	Cluysberggroeve	ja	Nee	Afgekeurd voor 2015	Nee			n.v.t.	
825	40	Het Limb. Landschap	Mettenberggroeve I	ja	Nee	Goedgekeurd	Ja	Quick scan	Goedgekeurd	2017	Ja
832	126-a	Het Limb. Landschap	Schoorberggroeve II	nee	Nee	Afgekeurd voor 2015	Nee			n.v.t.	
829	42-a	Het Limb. Landschap	Mettenberggroeve V	nee	Nee	Deels goedgekeurd	Ja	Quick scan	Deels goedgekeurd	2017	Nee
827	41	Het Limb. Landschap	Mettenberggroeve III	nee	Nee	Afgekeurd voor 2015	Nee			n.v.t.	
817	32	Het Limb. Landschap	Winkelberggroeve	nee	Nee	Afgekeurd voor 2015	Nee			n.v.t.	



Keuringen mergelgroeves in N2000 gebieden in Zuid-Limburg in 2016

Objectnr NEM	Wijngaarden 1967	Beheerder	Groeve	Belangrijk voor N2000 soorten	Intensief gebruik (ja/nee)	Status groeve t/m 2015	Onderdeel opdracht 2016	Vooronderzoek / Quick scan	Uitslag keuring 2016	Advies herkeuring	Vergunning aanwezig
826	40-a	Het Limb. Landschap	Mettenberggroeve II	nee	Nee	Goedgekeurd	Ja	Quick scan	Goedgekeurd	2017	Nee
819	34	Het Limb. Landschap	Nevencluyberggroeve	onbekend	Nee	Afgekeurd voor 2015	Nee			n.v.t.	
824	39a	Particulier	Bemelerbosch I	onbekend	Nee	Onbekend	Ja	Vooronderzoek	Ext. gebruik niet haalbaar (2016)	n.v.t.	
822	39b	Particulier	Bemelerbosch 2	onbekend	Nee	Onbekend	Ja	Quick scan	Goedgekeurd	2017	Onbekend
823	39c	Particulier	Bemelerbosch 3	onbekend	Nee	Onbekend	Ja	Quick scan	Goedgekeurd	2017	Onbekend
828	42	Het Limb. Landschap	Mettenberggroeve IV	onbekend	Nee	Goedgekeurd	Ja	Quick scan	Goedgekeurd	2017	Nee
1204	127a	Het Limb. Landschap	Bunderberggroeve	onbekend	Nee	Onbekend	Ja	Vooronderzoek	Ingang zit dicht (2016)	n.v.t.	Nee
1765	35a	Het Limb. Landschap	Nevenkoelebosch	onbekend	Nee	Afgekeurd voor 2015	Nee			n.v.t.	

Tabel 2. Overzicht van de keuringsuitslagen van de groeves die van belang zijn voor de monitoring van overwinterende vleermuizen in N2000-gebied Geuldal (157). <sup>1</sup>Keuringen in het kader van intensief gebruik door opdracht eigenaar/beheerder (voor zover bekend bij de Zoogdiervereniging).

Objectnr NEM	Wijngaarden 1967	Beheerder	Groeve	Belangrijk voor N2000 soorten	Intensief gebruik (ja/nee)	Status groeve	Onderdeel opdracht 2016	Vooronderzoek / Quick scan	Uitslag keuring 2016	Advies herkeuring	Vergunning aanwezig
842	55	Gemeente Valkenburg	Sibbergroeve	ja	Deels	Goedgekeurd	Ja	Quick scan	Goedgekeurd	2019	Ja
1780	163-achter	Het Limb. Landschap	Schenggroeve, achter	ja	Nee	Afgekeurd voor 2015	Nee			n.v.t.	
912	163-voor	Het Limb. Landschap	Schenggroeve (voor)	ja	Nee	Deels goedgekeurd	Ja	Quick scan	Deels goedgekeurd	2017	Nee
845	68	Gemeente Valkenburg	Gemeentegroeve <sup>1</sup>	ja	Deels	Goedgekeurd	Nee			n.v.t.	Ja
843	57	Staatsbosbeheer	Vallenberggroeve	ja	Nee	Afgekeurd voor 2015	Nee			n.v.t.	
872	92	Particulier	Ravengroeve	ja	Nee	Ext. gebruik niet haalbaar (2015)	Nee			n.v.t.	
903	143	Particulier	Flessenberggroeve	ja	Ja	Goedgekeurd	Nee			n.v.t.	
1779	83	Het Limb. Landschap	Barakkengroeve B	ja	Nee	Afgekeurd voor 2015	Nee			n.v.t.	
1778	83	Het Limb. Landschap	Barakkengroeve M	ja	Nee	Goedgekeurd	Ja	Quick scan	Goedgekeurd	2017	Ja
1777	83	Het Limb. Landschap	Barakkengroeve O	ja	Nee	Goedgekeurd	Nee			2017	Ja
860	87	Stichting Rotswoning	Geulhemmergroeve <sup>1</sup>	ja	Ja	Onbekend	Nee			n.v.t.	
844	63	Stichting Kasteel van Valkenburg	Fluweelengroeve <sup>1</sup>	ja	Ja	Goedgekeurd	Nee			n.v.t.	
1318	76	Gemeente Valkenburg	Plenkert-Monstergrot	ja	Nee	Deels goedgekeurd	Ja	Quick scan	Deels goedgekeurd	2017	Ja
849	78	Bedrijf	Catacombengroeve <sup>1</sup>	ja	Ja	Goedgekeurd	Nee			n.v.t.	

Objectnr NEM	Wijngaarden 1967	Beheerder	Groeve	Belangrijk voor N2000 soorten	Intensief gebruik (ja/nee)	Status groeve	Onderdeel opdracht 2016	Vooronderzoek / Quick scan	Uitslag keuring 2016	Advies herkeuring	Vergunning aanwezig
871	91	Particulier	Leeraarsgroeve (verk.)	ja	Nee	Ext. gebruik niet haalbaar (2015)	Nee			n.v.t.	
904	144	Stichting Kasteel van Valkenburg	Kasteelgroeve/ Groeve onder de ruïne <sup>1</sup>	ja	Ja	Goedgekeurd	Nee			n.v.t.	
848	75	Bedrijf	Roebroekgroeve <sup>1</sup>	ja	?	Goedgekeurd	Nee			n.v.t.	
863	89	Het Limb. Landschap	B(r)onsdaelgroeve	ja	Nee	Deels goedgekeurd	Ja	Markercontrole	Markers zijn stabiel	2017	Ja
894	124-c	Staatsbosbeheer	Groeve Scheve Spar	ja	Nee	Eerst werkz. aan dak uitvoeren	Nee			n.v.t.	
1201	169	Staatsbosbeheer	Ravensboschgroeve III	ja	Nee	Deels goedgekeurd	Ja	Quick scan	Deels goedgekeurd	2017	Nee
864	89-e	Het Limb. Landschap	Vlaberggroeve	ja	Nee	Afgekeurd voor 2015	Nee			n.v.t.	
905	146	Bedrijf	Wilhelminagroeve <sup>1</sup>	ja	Ja	Goedgekeurd	Nee			n.v.t.	
855	82	Het Limb. Landschap	Kloostergroeve	ja	Nee	Afgekeurd voor 2015	Nee			n.v.t.	
859	84-a	Stichting Rotswoning	Bergske van Rosalie (Amor)	nee	Nee	Onbekend	Nee			n.v.t.	
858	84	Bedrijf	Koepelgroeve <sup>1</sup>	nee	Ja	Goedgekeurd	Nee			n.v.t.	
867	89b	Limb. Landschap	Kabouterberg	nee	Nee	Afgekeurd voor 2015	Nee			n.v.t.	
846	73-74	Bedrijf	Ackermansgroeve (steenkolenmijn) <sup>1</sup>	nee	Ja	Goedgekeurd	Nee			n.v.t.	
853	80	Het Limb. Landschap	Viltergroeve	nee	Nee	Deels goedgekeurd	Nee			2017	Ja

## Keuringen mergelgroeves in N2000 gebieden in Zuid-Limburg in 2016

Objectnr NEM	Wijngaarden 1967	Beheerder	Groeve	Belangrijk voor N2000 soorten	Intensief gebruik (ja/nee)	Status groeve	Onderdeel opdracht 2016	Vooronderzoek / Quick scan	Uitslag keuring 2016	Advies herkeuring	Vergunning aanwezig
892	121	Van Schaik (Natuurmonumenten)	Gewandgroeve II (beneden)	nee	Nee	Goedgekeurd	Ja	Quick scan	Goedgekeurd	2018	Ja
888	118-b	Staatsbosbeheer	Canadasbergske	nee	Nee	Goedgekeurd	Ja	Quick scan	Goedgekeurd	2017	Nee
896		Staatsbosbeheer	Kam. B. St Jansbosch	nee	Nee	Ext. gebruik niet haalbaar (2015)	Nee			n.v.t.	
897	129	Gemeente Valkenburg	Groeve Heide (Geulhem)	nee	Nee	Deels goedgekeurd	Ja	Quick scan	Deels goedgekeurd	2017	Ja
914	165	Staatsbosbeheer	Groeve a/d Heide	nee	Nee	Ext. gebruik niet haalbaar (2015)	Nee			n.v.t.	
908	158c	Gemeente Valkenburg	Schaelsberggroeve	nee	Nee	Deels goedgekeurd	Ja	Quick scan	Deels goedgekeurd	2017	Ja
850	79	Gemeente Valkenburg	Heidegroeve	nee	Nee	Deels goedgekeurd	Nee			2017	Ja
866 / 2240	89-d	Provincie Limburg (Het Limb. Landsch.)	Curfs / Groeve Staal	nee	Nee	Goedgekeurd	Ja	Quick scan	Goedgekeurd	2017	Nee
862	88	Het Limb. Landschap	Mussenputgroeve	nee	Nee	Deels goedgekeurd	Ja	Quick scan	Deels goedgekeurd	2017	Ja
907	154	Het Limb. Landschap	Nieuwe Groeve	nee	Nee	Eerst werkz. aan dak uitvoeren	Nee			n.v.t.	Nee
1187	59	Van Schaik	Scheuldergroeve I	nee	Nee	Afgekeurd voor 2015	Nee			n.v.t.	
913	164	Het Limb. Landschap	Slangenberggroeve	nee	Nee	Eerst herstel uitvoeren	Nee			n.v.t.	Nee
854	81	Het Limb. Landschap	Wolfsdriesgroeve	onbekend	Nee	Onbekend	Ja	Vooronderzoek	Ext. gebruik niet haalbaar (2016)	n.v.t.	

Keuringen mergelgroeves in N2000 gebieden in Zuid-Limburg in 2016

Objectnr NEM	Wijngaarden 1967	Beheerder	Groeve	Belangrijk voor N2000 soorten	Intensief gebruik (ja/nee)	Status groeve	Onderdeel opdracht 2016	Vooronderzoek / Quick scan	Uitslag keuring 2016	Advies herkeuring	Vergunning aanwezig
898	130a	Het Limb. Landschap	Paradijsbergske 1 (a)	onbekend	Nee	Goedgekeurd	Ja	Quick scan	Goedgekeurd	2017	Ja
899	130b	Het Limb. Landschap	Paradijsbergske 2 (b)	onbekend	Nee	Goedgekeurd	Ja	Quick scan	Goedgekeurd	2017	Nee
900	130c	Het Limb. Landschap	Paradijsbergske 3 (c)	onbekend	Nee	Goedgekeurd	Ja	Quick scan	Goedgekeurd	2017	Ja
890	119	Van Schaik	Heiberggroeve	onbekend	Nee	Goedgekeurd	Ja	Quick scan	Goedgekeurd	2017	Ja
1213	124	Staatsbosbeheer	Sint Jansboschgroeve 5	onbekend	Nee	Onbekend	Ja	Vooronderzoek	Ext. gebruik niet haalbaar (2016)	n.v.t.	
902	142a	Staatsbosbeheer	Bekkersbergske	onbekend	Nee	Onbekend	Ja	Quick scan	Goedgekeurd	2017	Nee
851	79a	Gemeente Valkenburg	Groeve einde Plenkertweg	onbekend	Nee	Onbekend	Ja	Quick scan	Goedgekeurd	2017	Ja
852	79b	Particulier	Carolusgroeve	onbekend	Nee	Onbekend	Ja	Quick scan	Goedgekeurd	2017	Onbekend
869	90c	Het Limb. Landschap	Groeve westelijk van Schunck	onbekend	Nee	Onbekend	Ja	Vooronderzoek	Ext. gebruik niet haalbaar (2016)	n.v.t.	
870	90a	Het Limb. Landschap	Groeve achter de kalkbranderij	onbekend	Nee	Onbekend	Ja	Vooronderzoek	Ext. gebruik niet haalbaar (2016)	n.v.t.	
893	122	Natuurmonumenten	Pruus Karelgroeve I	onbekend	Nee	Onbekend	Ja	Vooronderzoek	Ext. gebruik niet haalbaar (2016)	n.v.t.	

Tabel 3. Overzicht van de keuringsuitslagen van de groeves die van belang zijn voor de monitoring van overwinterende vleermuizen in N2000-gebied Sint-Pietersberg & Jekerdal (159). <sup>1</sup>Keuringen in het kader van intensief gebruik door opdracht eigenaar/beheerder (voor zover bekend bij de Zoogdierverseniging).

Objectnr NEM	Wijngaarden 1967	Beheerder	Groeve	Belangrijk voor N2000 soorten	Intensief gebruik (ja/nee)	Status groeve	Onderdeel opdracht 2016	Vooronderzoek / Quick scan	Uitslag keuring 2016	Advies herkeuring	Vergunning aanwezig
806	8	Natuurmonumenten	Zonnebergstelsel <sup>1</sup>	ja	Ja	Goedgekeurd	Nee			n.v.t.	
875	97	Stichting	Fallenberggroeve (Jezuïetengroeve) <sup>1</sup>	ja	Ja	Goedgekeurd	Nee			n.v.t.	
876	100	Van Schaik	Groeve de Keel	ja	Nee	Onbekend	Ja		Géén medewerking eigenaar/beheerder	n.v.t.	
815	30	Het Limb. Landschap	Kasteelgroeve (Cannerberggroeve) <sup>1</sup>	ja	Ja	Deels goedgekeurd	Ja	Quick scan	Deels goedgekeurd	n.v.t.	Ja
874	96	Van Schaik	Apostelhoevegroeve <sup>1</sup>	ja	Ja	Deels goedgekeurd	Ja	Quick scan	Deels goedgekeurd	n.v.t.	Ja
804		Natuurmonumenten	Fort St Pieter-onder <sup>1</sup>	ja	Ja	Goedgekeurd	Nee			n.v.t.	
1929	99	Particulier	Muizenberggroeve	ja	Nee	Afgekeurd voor 2015	Nee			n.v.t.	
803	1	Natuurmonumenten	Noordelijk Stelsel <sup>1</sup>	Ja	Ja	Goedgekeurd	Nee			n.v.t.	
808	26	ENCI	Scharkgroeve <sup>1</sup>	Ja	Ja	Goedgekeurd	Nee			n.v.t.	
810		Het Limb. Landschap	Boschberggroeve (NATO) <sup>1</sup>	Ja	Ja	Goedgekeurd	Nee			n.v.t.	
911	162	Van Schaik	Groeve Theunissen II <sup>1</sup>	ja	Ja	Goedgekeurd	Nee			n.v.t.	
807	13	Natuurmonumenten	Restant Slavante	onbekend	Nee	Onbekend	Ja	Quick scan	Deels goedgekeurd	2017	Nee

Keuringen mergelgroeves in N2000 gebieden in Zuid-Limburg in 2016

Objectnr NEM	Wijngaarden 1967	Beheerder	Groeve	Belangrijk voor N2000 soorten	Intensief gebruik (ja/nee)	Status groeve	Onderdeel opdracht 2016	Vooronderzoek / Quick scan	Uitslag keuring 2016	Advies herkeuring	Vergunning aanwezig
813	--	Het Limb. Landschap	Barbequegrotje	nee	Nee	Goedgekeurd	Nee			2017	Ja
1467	--	Van Schaik	Keldertjes Slavante 1	nee	Nee	Goedgekeurd	Ja	Quick scan	Goedgekeurd	2017	Ja
1468	--	Van Schaik	Keldertjes Slavante 2	nee	Nee	Goedgekeurd	Ja	Quick scan	Goedgekeurd	2017	Ja
2245	--	Natuurmonumenten	Greetje Blankers <sup>1</sup>	nee	Ja	Goedgekeurd	Nee			n.v.t.	Ja
--	--	Natuurmonumenten	Kluis Maastricht / Kluisje Slavante	nee	Nee	Goedgekeurd	Ja	Quick scan	Goedgekeurd	2017	Ja
--	--	Natuurmonumenten	Refter Zonneberg <sup>1</sup>	nee	Ja	Goedgekeurd	Ja		Vervallen (niet nodig)	n.v.t.	

Tabel 4. Overzicht van de keuringsuitslagen van de groeves die van belang zijn voor de monitoring van overwinterende vleermuizen in N2000-gebied Savelsbos (160).

Objectnr NEM	Wijngaarden 1967	Beheerder	Groeve	Belangrijk voor N2000 soorten	Intensief gebruik (ja/nee)	Status groeve	Onderdeel opdracht 2016	Vooronderzoek / Quick scan	Uitslag keuring 2016	Advies herkeuring	Vergunning aanwezig
1192	50	Staatsbosbeheer	Riesenberg	ja	Nee	Ext. gebruik niet haalbaar (2015)	Nee			n.v.t.	
836	46-47-48	Staatsbosbeheer	Keerderberg	ja	Nee	Ext. gebruik niet haalbaar (2015)	Nee			n.v.t.	
883	112 + 112a	Staatsbosbeheer	Hel + Kleine Hel	ja	Nee	Afgekeurd voor 2015	Ja	Vooronderzoek	Ext. gebruik niet haalbaar (2016)	n.v.t.	
837	49	Staatsbosbeheer	Wijngaardsberggroeve	ja	Nee	Afgekeurd voor 2015	Nee			n.v.t.	
887	115-a	Staatsbosbeheer	Henkeput	ja	Nee	Ext. gebruik niet haalbaar (2015)	Nee			n.v.t.	
882	111	Staatsbosbeheer	Hotsboomgroeve	nee	Nee	Ext. gebruik niet haalbaar (2015)	Nee			n.v.t.	
881	110	Staatsbosbeheer	Kleinberggroeve zuid	nee	Nee	Ext. gebruik niet haalbaar (2015)	Nee			n.v.t.	
880	109	Staatsbosbeheer	Kleinberggroeve noord	nee	Nee	Ext. gebruik niet haalbaar (2015)	Nee			n.v.t.	
840	53	Staatsbosbeheer	Groeve de Grote Dolekamer	nee	Nee	Ext. gebruik niet haalbaar (2015)	Nee			n.v.t.	
841	54	Staatsbosbeheer	Groeve de Kleine Dolekamer	nee	Nee	Ext. gebruik niet haalbaar (2015)	Nee			n.v.t.	



## Keuringen mergelgroeves in N2000 gebieden in Zuid-Limburg in 2016

886	115	Staatsbosbeheer	Lebenboschgroeve	nee	Nee	Goedgekeurd	Ja	Quick scan	Goedgekeurd	2017	Nee
878	108	Staatsbosbeheer	Mosterdberg Noord	nee	Nee	Onbekend	Ja	Quick scan	Deels goedgekeurd	2017	Nee
879	108	Staatsbosbeheer	Mosterdberg Zuid	nee	Nee	Onbekend	Ja	Quick scan	Deels goedgekeurd	2017	Nee
1494	113	Staatsbosbeheer	Trichterberggroeve	nee	Nee	Onbekend	Ja	Quick scan	Goedgekeurd	2017	Nee

Tabel 5. Overzicht van de keuringsuitslagen van de groeves die onderdeel zijn van het NEM Meetnet Vleermuis Wintertellingen en die, in overleg met de opdrachtgever meegenomen konden worden in deze opdracht. Groeves zijn gelegen buiten Natura 2000. <sup>1</sup>Keuringen in het kader van intensief gebruik door opdracht eigenaar/beheerder (voor zover bekend bij de Zoogdierverseniging).

Objectnr NEM	Wijngaarden 1967	Beheerder	Groeve	Belangrijk voor N2000 soorten	Intensief gebruik (ja/nee)	Status groeve	Onderdeel opdracht 2016	Vooronderzoek / Quick scan	Uitslag keuring 2016	Advies herkeuring	Vergunning aanwezig
2157	161	Het Limb. Landschap	Groot Welsden	onbekend	Nee	Onbekend	Ja	Quick scan	Goedgekeurd	2017	Ja
833	44	Particulier	Nieuwe Groeve St Joseph <sup>1</sup>	ja	Nee	Onbekend				n.v.t.	
834	45	Particulier	Heerderberggroeve	ja	Nee	Afgekeurd voor 2015				n.v.t.	
835	105	Particulier	Scharnderberggroeve <sup>1</sup>	ja	Ja	Onbekend				n.v.t.	
1199	151	Het Limb. Landschap	Groeve Houbensbergske I	ja	Nee	Afgekeurd voor 2015				n.v.t.	
1492	--	Gemeente Valkenburg	Vogelbosgroeve	onbekend	Nee	Deels goedgekeurd	Ja	Quick scan	Deels goedgekeurd	2017	Ja
916	--	WML	Groeve Sevensprongh West	onbekend	Nee	Onbekend	Ja	Vooronderzoek	Ext. gebruik niet haalbaar (2016)	n.v.t.	
917	--	WML	Groeve Sevensprongh Oost	onbekend	Nee	Onbekend	Ja	Vooronderzoek	Ext. gebruik niet haalbaar (2016)	n.v.t.	
915	--	Particulier	Groeve Penderskoolhof (Croate look)	onbekend	Nee	Onbekend	Ja		Geen tel. contact kunnen krijgen met eigenaar	n.v.t.	

## 3 Conclusies en aanbevelingen

De werkzaamheden in 2016 bestonden uit het laten keuren van mergelgroeves door een erkend keuringsbedrijf om tellingen van vleermuis-wintertellingen (extensief gebruik) mogelijk te maken en, indien van toepassing, een eerste advies over de haalbaarheid van herstel van de groeve(ingang) om vleermuis-wintertellingen mogelijk te maken. Daarnaast is geïnformeerd bij beheerders/eigenaren of er een vergunning vanwege de Mijnbouwwet is.

### 3.1 Keuren van groeves in 2016

In dit onderzoek zijn 50 groeves bezocht. Van deze zijn 33 groeves ook vorig jaar (of daarvoor) al eens gekeurd, maar de geldigheid van de keuring was verlopen. Verder zijn er 6 nieuwe groeves goedgekeurd. De overige 11 groeves bleken niet geschikt voor extensief gebruik of konden om uiteenlopende redenen niet worden bezocht. Van de 'nieuwe' goedgekeurde groeves is veelal niet bekend wat het belang is voor het volgen van N2000-soorten, maar de indruk bestaat dat het een gering belang betreft. De conclusie lijkt gerechtvaardigd dat de hoeveelheid groeven die in de monitoring betrokken kan worden onverminderd zorgelijk is (zie ook de bijlage van het CBS in La Haye 2016).

Bij de beheerders of groeve-eigenaren van de goedgekeurde groeven uit deze opdracht is nagevraagd of voor 'hun' groeves een betredingsvergunning voorhanden is of dat deze wordt aangevraagd. De uitkomsten daarvan zijn opgenomen in tabel 1 t/m 5. Het is opvallend dat Staatsbosbeheer voor geen enkele groeve een betredingsvergunning heeft aangevraagd (wil aanvragen), ook niet voor de goedgekeurde groeves.

De groeves die een intensief gebruik kennen zijn, evenals in 2015 (La Haye 2016), niet meegenomen bij de keuringen in 2015 en 2016, omdat de eigenaren/beheerders de keuring en de betredingsvergunning zelf verzorgen (inclusief herkeuringen). In enkele gevallen zijn extensief gebruikte delen van groeve-stelsels met een (deels) intensief gebruik wel gekeurd in het kader van dit project. Groeves met een intensief gebruik zijn uitgesloten voor keuring in dit project (door de provincie Limburg), omdat deze altijd veilig zijn voor extensief gebruik en daarmee de mogelijkheid geven tot het tellen van vleermuizen. Het is voor aanvragers echter niet verplicht om het vleermuizen tellen als activiteit in de vergunning op te laten nemen, waardoor tellingen van vleermuizen in verschillende groeves die zijn goedgekeurd voor intensief gebruik toch niet als vanzelfsprekend uitgevoerd kunnen worden.

Het blijkt dat sommige eigenaren/beheerders niet mee willen werken aan de vleermuistellingen (bijvoorbeeld Stichting Rotswoning, Staatsbosbeheer en verschillende particulieren/bedrijven) en daarom geen vergunning aanvragen of

keuringen mogelijk maken. Mede hierdoor zijn de trends van vleermuizen van verschillende soorten vleermuizen in de N2000 gebieden minder betrouwbaar; er worden in een aantal N2000 gebieden te weinig groeves geteld om statistisch betrouwbare populatietrends te kunnen berekenen. Het zal hierdoor soms niet of veel moeilijker zijn om te achterhalen of de instandhoudingsdoelstellingen voor de ingekorven, meer- en vale vleermuizen worden gehaald.

In tabel 6a en 6b worden, op basis van de gegevens uit dit rapport, de overzichten gegeven van de aantallen gekeurde groeves en de status van de groeves in N2000 gebieden. In 54 van de 103 groeves die gelegen zijn in N2000 gebieden zal het in principe mogelijk zijn om in de winter 2016-2017 een vleermuis-telling uit te voeren (onder voorbehoud dat de eigenaar een geldige vergunning heeft tegen de tijd van de telling).

Tabel 6a. Status van de groeves per N2000 gebied als resultaat van de keuringen die zijn uitgevoerd tot en met 2016.

N2000 gebied	Aantal groeves	Gekeurd	Afgekeurd	(Deels) goedgekeurd	Extensief gebruik niet haalbaar
156 Bemeler- & Schiepersberg	20	20	7	8	5
157 Geuldal	52	47	7	31	9
159 Pietersberg & Jekerdal	17	16	1	15	
160 Savelsbos	14	14	2	4	8

Tabel 6b. Het aantal telbare groeves in de winter 2016-2017 als resultaat van de keuringen die zijn uitgevoerd tot en met 2016, met tussen haakjes het belang voor N2000 (J = van belang, N = niet van belang, O = onbekend; mits de eigenaar een geldige vergunning heeft tegen de tijd van de telling).

N2000 gebied	Aantal groeves (J/N/O)	Telbare objecten in winter 2016-2017 (J/N/O)
156 Bemeler- & Schiepersberg	20 (7/12/1)	8 (3/2/3)
157 Geuldal	52 (26/24/2)	31 (14/10/7)
159 Pietersberg & Jekerdal	17 (11/5/1)	15 (9/5/1)
160 Savelsbos	14 (2/9/2)	4 (-/4/-)

### 3.2 Vooronderzoeken en mogelijkheden tot herstel

In 2016 zijn meerdere kleine groeves bekeken en is beoordeeld of deze groeves geschikt waren voor extensief gebruik of geschikt gemaakt konden worden. In de praktijk blijken de mogelijkheden wisselend, sommige groeves zijn goedgekeurd, maar andere groeves zijn niet eenvoudig geschikt te maken voor extensief gebruik. De resultaten van deze vooronderzoeken, uitgevoerd en toegelicht door Mergelbouwsteen Kleijnen, staan hieronder per groeve aangegeven. De kosten om groeves geschikt te maken voor extensief gebruik zijn zeer lastig in te schatten en vergen per groeve een uitgebreide analyse. Een analyse en overzicht van de kosten is daarom niet opgenomen in dit rapport.

**Wolfdriesgroeve**

*“Het dak van de groeve hangt op meerdere plekken los. Er zijn veel breuken waarneembaar. Tevens is het dak van de groeve aangetast door vorst. Deze factoren samen zorgen ervoor dat groeve onveilig is. Het is helaas niet mogelijk om de groeve in de huidige staat goed te keuren. Gezien de staat van de groeve is het nagenoeg onmogelijk deze te stabiliseren met behoud van de natuurlijke uitstraling.”*

Conclusie: deze groeve is niet geschikt te maken voor extensief gebruik.

**Paradijsbergske 2 (b)**

*“Het dak van de groeve is ondanks het open karakter in redelijke staat. Tijdens de inspectie zijn er diverse kleine delen verwijderd uit het dak. De kans op het losraken van losse delen uit het dak is gering. Wij adviseren de volgende controle te laten uitvoeren in 2017.”*

Conclusie: de groeve is goedgekeurd voor extensief gebruik.

**Sint Jansboschgroeve 5**

*“Men heeft in deze groeve getracht goed en bruikbare mergelsteen te bereiken. De lange smalle gang wordt op meerdere plaatsen gekruist door diaklazen. Deze diaklazen zorgen voor een verzwakking van het dak. Tijdens de inspectie zijn enkele delen uit het dak verwijderd. Helaas is dit niet toereikend omdat dieper in de groeve grotere delen loshangen. De kans op het losraken van delen uit het dak van deze groeve is te verwachten. Wij adviseren u dan ook deze groeve niet te betreden wanneer dit niet noodzakelijk is.”*

Conclusie: deze groeve is niet geschikt te maken voor extensief gebruik.

**Bekkersbergske**

*“Het dak in deze kleine groeve maakt visueel een goede indruk, In het ingangsgebied bevinden zich enkele flinke dalwandbreuken. Deze vormen door de kleine overspanning geen probleem. De kans op het losraken van delen uit het dak is gering. Aan de hand van de resultaten van deze controle is het ons inziens geen probleem deze groeve te gebruiken op basis van extensief gebruik. Wij adviseren de volgende controle van de Bekkersbergske uit te voeren in 2017.”*

Conclusie: de groeve is goedgekeurd voor extensief gebruik.

**Groeve einde plenkertweg**

*“Tijdens de inspectie wij geen veranderingen waargenomen betreffende de dakstabiliteit. De kans op het losraken van delen uit het dak is gering. Aan de hand van de resultaten van deze controle is het ons inziens geen probleem deze groeve te gebruiken op basis van extensief gebruik. Wij adviseren de volgende controle van het de Groeve Einde Plenkert uit te voeren in 2017.”*

Conclusie: de groeve is goedgekeurd voor extensief gebruik.

**Carolusgroeve**

*"Het dak in deze kleine groeve maakt visueel een goede indruk, na het afkloppen klinken enkele zaken los. Deze hebben wij tijdens de inspectie verwijderd. De kans op het losraken van delen uit het dak is gering. Aan de hand van de resultaten van deze controle is het ons inziens geen probleem deze groeve te gebruiken op basis van extensief gebruik. Wij adviseren de volgende controle van de Carolusgroeve uit te voeren in 2017."*

Conclusie: de groeve is goedgekeurd voor extensief gebruik.

**Groeve westelijk van Schunck**

*"Het dak van de groeve is in slechte staat en wordt op vele plekken doorsneden door breuken. De pilaar aan de voorzijde van de groeve is vrij beperkt in omvang en kan mogelijk problemen gaan opleveren waardoor geparkeerde auto's en passanten gevaar lopen. Deze groeve is niet geschikt voor intensief gebruik. Wij adviseren de pilaarstabiliteit te laten onderzoeken door Geocontrol."*

Conclusie: deze groeve is niet geschikt te maken voor extensief gebruik.

**Groeve achter de Kalkbranderij**

*"Het dak van de groeve is in slechte staat, op meerdere plekken zijn reeds delen uit het dak gevallen, op andere plekken hangen er flinke brokken los in het dak. De kans op het losraken van losse delen uit het dak is groot, deze groeve is niet geschikt voor extensief gebruik."*

Conclusie: deze groeve is niet geschikt te maken voor extensief gebruik.

**Pruus Karelgroeve I**

*"Bij het betreden van de groeve zijn de losse delen van het dak meteen waarneembaar. Afkloppen van het dak met de bergbeitel bevestigd deze waarneming. Het open karakter van de groeve en het beperkte oppervlak zorgen voor een flink verweerd dak. De kans op het losraken van delen uit het dak van deze groeve is te verwachten. Wij adviseren u dan ook deze groeve niet te betreden wanneer dit niet noodzakelijk is."*

Conclusie: deze groeve is niet geschikt te maken voor extensief gebruik.

**Bemelerbosch II**

*"In het ingangsgebied van de groeve hangen op meerdere plekken delen los. Er lopen veel diaklazen door de groeve waarin wortels van de bovenliggende begroeiing waarneembaar zijn. Het dak in deze groeve is niet stabiel. Wij adviseren deze groeve niet te gebruiken."*

Conclusie: deze groeve is niet geschikt te maken voor extensief gebruik.

**Bemelerbosch III**

*"Het dak in deze kleine groeve maakt een stabiele indruk. In de gang loopt een dalwandbreuk, deze levert echter geen direct gevaar op. De kans op het losraken van delen uit het dak is gering. Aan de hand van de resultaten van deze controle is het ons inziens geen probleem deze groeve te gebruiken op basis van*

*extensief gebruik. Wij adviseren de volgende controle van de Bemelerboschgroeve 2 uit te voeren in 2017."*

Conclusie: de groeve is goedgekeurd voor extensief gebruik.

### **Bemelerbosch I**

*"Het dak in deze kleine groeve maakt visueel een goede indruk, na het afkloppen klinken enkele zaken los. Tijdens het verwijderen blijken deze goed vast te zitten. De kans op het losraken van delen uit het dak is gering. Aan de hand van de resultaten van deze controle is het ons inziens geen probleem deze groeve te gebruiken op basis van extensief gebruik. Wij adviseren de volgende controle van de Bemelerboschgroeve 3 uit te voeren in 2017."*

Conclusie: de groeve is goedgekeurd voor extensief gebruik.

### **Bunderberggroeve**

*"Helaas bleek na aankomst dat de toegang tot de groeve dermate dichtgevallen is dat betreden en daarmee het uitvoeren van een inspectie niet mogelijk is."*

Conclusie: deze groeve is vooralsnog niet geschikt voor extensief gebruik.

### **Restant Slavante**

*"Wilde Berg*

*De dakstabiliteit in het resterend deel van de Wilde Berg maakt overwegend een goede indruk. Er is ondanks de vele open toegangen tot de groeve weinig vorstschade waarneembaar. De het dak en de pilaren van de gangen langs de aansnijdingsgrens met de ENCI-groeve zijn verzwakt. Wij adviseren dan ook deze gangen te mijden. Tijdens de inspectie lijkt de kans op het losraken van delen buiten de rode gebieden uit het dak is gering. Aan de hand van de resultaten van deze controle is het ons inziens geen probleem de niet rode delen van de Wildeberg te gebruiken op basis van extensief gebruik. Wij adviseren de volgende controle van het de Wilde Berg uit te voeren in 2017."*

*"Gebied bij de nieuwe trap*

*Het gebied bij de nieuwe trap is enkel te betreden vanuit de ENCI-groeve. Een deel van dit gebied (groen op kaart) is reeds gekeurd voor intensief gebruik dit i.v.m. met de trap die wordt aangelegd. Dit gebied vertoont meer vorstschade dan de Wilde Berg. Tevens is de dakstabiliteit in de gangen die zijn aangesneden door de ENCI-groeve aangetast. Dit deel was ten tijden van de inspectie nog eigendom van ENCI en daarom alleen te betreden vanuit de dagbouw-groeve. I.v.m. met de aanwezige vorstschade adviseren wij de niet nog niet intensief gekeurde gebieden na te lopen met een hoogwerker."*

*"Het gebied Slavante vertoont meer vorstschade dan de andere 2 gebieden. De vorstschade is ook dieper in het gangenstelsel terug te vinden. Het dak in de door de ENCI aangesneden gangen is beschadigd. Een deel van Slavante is enkel bereikbaar door een kruipgat. In overleg met de beheerder is besloten dit deel niet te inspecteren.*

*Op onderstaande kaart [zie de rapportage van Kleijnen] is (Archeopro) zijn met rood de door vorst aangetaste dakdelen aangegeven. Wij adviseren deze delen niet te betreden. Het verwijderen van de door vorst aangetaste delen in dit deel van de groeve is moeilijk omdat er zeer beperkte toegankelijkheid is en de gangen daar waar deze niet zijn aangevuld 6-8 meter hoog zijn. Het verwijderen van losse delen die wel bereikbaar zijn kan mogelijk bij de volgende inspectie worden meegenomen."*

*"Door het grote hoogte verschil tussen het niveau van de ontginning en het vloerniveau van de dagbouwontginning zijn hier bepaalde risico's aanwezig. Deze risico's (valgevaar) zijn niet meegenomen in dit onderzoek."*

*"Tijdens de inspectie lijkt de kans op het losraken van delen buiten de rode gebieden uit het dak is gering. Aan de hand van de resultaten van deze controle is het ons inziens geen probleem de niet rode delen van Slavante te gebruiken op basis van extensief gebruik. Wij adviseren de volgende controle van Slavante uit te voeren in 2017."*

Conclusie: delen van de Slavante zijn goedgekeurd voor extensief gebruik. In deze groeve zijn in het verleden N2000 doelsoorten aangetroffen (mond. med. Natuurmonumenten).

### **Hel + Kleine Hel**

*"Bij het betreden van de groeve zijn duidelijk losse wakken waarneembaar in het dak van de groeve. Bij het dieper betreden van de groeve blijken deze losse waken nagenoeg overal in de groeve aanwezig. Gezien de afmeting van de gangen (hoog en smal), de uitgelopen aardpijpen die grote oppervlakten van de groeve bedekken en de onregelmatige ontginningstechnieken waarmee de blokken zijn gewonnen zorgen voor een situatie die het nagenoeg onmogelijk maakt om de losse delen te verwijderen. De kans op het losraken van delen uit het dak van deze groeve is te verwachten. Wij adviseren u dan ook deze groeve niet te betreden wanneer dit niet noodzakelijk is."*

Conclusie: deze groeve is vooralsnog niet geschikt voor extensief gebruik.

### **Lebensboschgroeve**

*"De Lebensboschgroeve ligt vrij dicht onder het maaiveld. Desondanks maakt het dak van de groeve een stabiele indruk. Tijdens de inspectie is een klein deel uit het dak verwijderd. Dit deel werd losgedrukt door de wortels van bovenliggende beplanting. De kans op het losraken van delen uit het dak in deze groeve is gering, extensief gebruik van deze groeve is ons inziens geen probleem. Wij adviseren de volgende controle uit te laten voeren in 2017."*

Conclusie: de groeve is goedgekeurd voor extensief gebruik.



### **Mosterberggroeve zuid**

*“Het dak in de Mosterberg zuid vertoont minder vorstschade dan Mosterberg Noord. Achterin de groeve snijdt een diaklaas door de groeve heen. Vanaf deze aansnijding klinkt het dak in de groeve los. We adviseren dit deel (rood gearceerd op onderstaande kaart) niet te betreden. De kans op het losraken van delen uit het dak binnen het rood gearceerde gebied is reëel. Enkel het witte gebied mag daarom betreden worden voor extensief gebruik. Wij adviseren de volgende controle uit te laten voeren in 2017.”*

Conclusie: de groeve is deels goedgekeurd voor extensief gebruik.

### **Mosterberggroeve noord**

*“Het dak in de groeve vertoont lichte vorstschade. Op een locatie hangt een deel van het dak los. Dit deel levert mogelijk gevaar op. Wij adviseren dit deel (rood gearceerd op onderstaande kaart) niet te passeren. De kans op het losraken van delen uit het dak binnen het rood gearceerde gebied is reëel. Enkel het witte gebied mag daarom betreden worden voor extensief gebruik. Wij adviseren de volgende controle uit te laten voeren in 2017.”*

Conclusie: de groeve is deels goedgekeurd voor extensief gebruik.

### **Trichterberggroeve**

*“De geïnspecteerde groeve betreft het afgesloten gangenstelsel linksachter in de dagbouwontginning. In het dak van de groeve bevindt zich veel vuursteen. Deze vuursteen hecht niet aan de mergelsteen waardoor deze delen los klinken. De kans op het losraken van delen uit het dak in deze groeve is gering, extensief gebruik van deze groeve is ons inziens geen probleem. Wij adviseren de volgende controle uit te laten voeren in 2017.”*

Conclusie: de groeve is goedgekeurd voor extensief gebruik.

### **Groeve Sevensprongh-west**

*“Beide ontginningen zijn aangelegd als schuilkelder tijdens de oorlogsjaren. Beide groeven zijn in dezelfde steenlaag ontgonnen. Deze steenlaag bestaat uit Kunradersteen. Deze is horizontaal gelaagd. Tussen de steenlagen bevinden zich lagen met zand. In beide gangetjes hangen losse schollen aan het dak. Na afkloppen blijkt dat ook de visueel stabiel lijkende delen grotendeels loshangen. Aan de hand van de resultaten van deze controle is het ons inziens niet verantwoord deze groeven te gebruiken op basis van extensief gebruik.”*

Conclusie: deze groeve is niet geschikt te maken voor extensief gebruik.

### **Groeve Sevensprongh-oost**

*“Beide ontginningen zijn aangelegd als schuilkelder tijdens de oorlogsjaren. Beide groeven zijn in dezelfde steenlaag ontgonnen. Deze steenlaag bestaat uit Kunradersteen. Deze is horizontaal gelaagd. Tussen de steenlagen bevinden zich lagen met zand. In beide gangetjes hangen losse schollen aan het dak. Na afkloppen blijkt dat ook de visueel stabiel lijkende delen grotendeels loshangen.”*

*Aan de hand van de resultaten van deze controle is het ons inziens niet verantwoord deze groeven te gebruiken op basis van extensief gebruik.*  
Conclusie: deze groeve is niet geschikt te maken voor extensief gebruik.

### **Groeve Penderkoolhofweg (Croate look)**

Het is helaas niet gelukt om telefonisch of per mail contact te leggen met de eigenaar/beheerder, waardoor deze groeve niet geïnspecteerd kon worden.

## **3.3 Aanbevelingen**

1) Het verdient aanbeveling in de op te stellen N2000 beheerplannen het punt van ontbrekende tellingen (ontbreken van actuele data over vleermuizen) in goedgekeurde groeves (zowel intensief en extensief gebruik) expliciet onder de aandacht te brengen van beheerders, eigenaren en exploitanten. Door het ontbreken van tellingen (die er wel hadden kunnen zijn), zijn de trends van verschillende soorten overwinterende vleermuizen in de N2000 gebieden minder betrouwbaar, omdat (te) weinig groeves geteld worden om statistisch betrouwbare populatietrends te kunnen berekenen. Het is hierdoor niet mogelijk (of veel moeilijker) om te achterhalen of de instandhoudingsdoelstellingen voor de ingekorven, meer- en vale vleermuis worden gehaald. *Vanuit het voorzorgsbeginsel kan dan ook geredeneerd worden dat nieuwe activiteiten (nieuwe activiteiten sinds 7 december 2004) in groeves in de betreffende N2000 gebieden (Bemelerberg & Schiepersberg, Geuldal en Savelsbos) niet mogelijk zijn en mogelijk in strijd met de Natuurbeschermingswet 1998.* Het verdient aanbeveling het belang van tellingen onder de aandacht te brengen en in gezamenlijkheid met de beheerders, eigenaren en exploitanten naar een oplossing te zoeken waarbij zoveel mogelijk tellingen plaats kunnen vinden.

2) In een aantal N2000 gebieden kunnen onvoldoende groeves worden geteld om betrouwbare trends te kunnen berekenen van de aanwezige soorten vleermuizen (zie ook La Haye 2016). Het is aan te bevelen dat gezocht wordt naar mogelijkheden om meer groeves te kunnen tellen. Daarvoor zijn een aantal mogelijkheden:

- nagaan of het mogelijk is om in groeves die goedgekeurd zijn voor intensief en/of extensief gebruik (en waar nu geen tellingen van overwinterende vleermuizen plaats vinden), tellingen van overwinterende vleermuizen te gaan organiseren. Een uitbreiding van de tellingen vergroot de representativiteit en de daarmee de betrouwbaar van de monitoring (zie ook aanbeveling 1).
- Door de verplichtingen die de Mijnbouwwet stelt aan het kunnen monitoren van vleermuizen is het huidige potentieel aan te monitoren groeves in een aantal N2000 gebieden kleiner dan gewenst. Het is de moeite waard om te bekijken of binnen de huidige regelgeving mogelijkheden zijn om bijvoorbeeld (vrijwillige) vleermuistellers te scholen in veiligheid en te onderzoeken of een 'bijgeschoolde

vleermuisteller' toch vleermuizen kan monitoren in niet goedgekeurde groeves. Het omgekeerde kan natuurlijk ook: erkende groevekeurders, beheerders/eigenaren of groeve-specialisten (bijvoorbeeld van de SOK of Van Schaik-stichting) te scholen in het kunnen herkennen van vleermuizen. Binnen de huidige regelgeving (mijnbouwwet) zijn de mogelijkheden echter beperkt.

- Op langere termijn zal het *wellicht* mogelijk worden om het gebruik van groeves door overwinterende vleermuizen te monitoren met behulp van telinstallaties (Jansen *et al.* 2014), zodat groevekeuringen niet meer nodig zijn en groeves zelfs niet meer betreden hoeven te worden. Het gebruik van telinstallaties heeft echter wel nadelen, zoals de kosten (relatief hoog, zeker in vergelijking met visuele tellingen) en het feit dat telinstallaties 'gekalibreerd' moeten worden met 'gewone wintertellingen'. Om in de toekomst met telinstallaties te kunnen gaan monitoren, is het noodzakelijk dat beide methodieken enkele jaren naast elkaar worden toegepast: minimaal enkele jaren zowel tellen met telinstallaties als door middel van gewone wintertellingen. Gezien de lange voorbereidingstijd, de kosten en de noodzaak tot kalibratie is het belangrijk om tijdig ervaring op te doen met telinstallaties of andere vormen van monitoring te verkennen (zie hierboven).

## Literatuur

Hollander, H., 2014a. Keuring mergelgroeves t.b.v. monitoring vleermuizen – 2013. Rapport 2014.05. Bureau van de Zoogdiervereniging, Nijmegen.

Hollander, H., 2014b. Keuring mergelgroeves t.b.v. monitoring vleermuizen – 2014. Rapport 2015.53. Bureau van de Zoogdiervereniging, Nijmegen.

Jansen E.A., H.J.G.A. Limpens & M. Schillemans, 2014. Automatic Monitoring of Bats in Hibernacula - Methods, Strengths and Shortcomings. Rapport 2014.09. Bureau van de Zoogdiervereniging, Nijmegen.

La Haye, M., 2016. Keuringen mergelgroeves in N2000 gebieden in Zuid-Limburg in 2015 en adviezen voor de toekomst. Rapport 2015.35. Bureau van de Zoogdiervereniging, Nijmegen.

Thissen, J.B.M. & H. Hollander, 2013. Keuring van mergelgroeves voor de monitoring van vleermuizen. Rapport nr. 2012.05. Bureau van de Zoogdiervereniging, Nijmegen.

Provincie Limburg, z.j. Handreiking gesteente-mechanische veiligheid van onderaardse kalksteengroeves voor extensief gebruik.

## Bijlage 1

Overzicht van de groeves die onderdeel waren van de opdracht 2016.

Objectnr	Wijngaarden 1967	Beheerder	Groeve
842	55	Gemeente Valkenburg	Sibbergroeve
912	163-voor	Het Limb. Landschap	Schenkgroeve (voor)
1778	83	Het Limb. Landschap	Barakkengroeve M
1318	76	Gemeente Valkenburg	Plenkert-Monstergrot
863	89	Het Limb. Landschap	Bronsdaelgroeve
1201	169	Staatsbosbeheer	Ravensboschgroeve III
892	121	Van Schaik (Natuurmonumenten)	Gewandgroeve beneden
888	118-b	Staatsbosbeheer	Canadasbergske
897	129	Het Limb. Landschap	Groeve Heide (Geulhem)
908	158c	Gemeente Valkenburg	Schaelsberggroeve
866 / 2240	89-d	Provincie Limburg (Het Limb. Landsch.)	Curfs / Groeve Staal
862	88	Het Limb. Landschap	Mussenputgroeve
854	81	Het Limb. Landschap	Wolfdriesgroeve
898	130a	Het Limb. Landschap	Paradijsbergske a
899	130b	Het Limb. Landschap	Paradijsbergske b
900	130c	Het Limb. Landschap	Paradijsbergske c
890	119	Van Schaik	Heiberggroeve
1213	124	Staatsbosbeheer	Sint Jansboschgroeve 5
902	142a	Staatsbosbeheer	Bekkersbergske
851	79a	Gemeente Valkenburg	Groeve einde Plenkertweg
852	79b	Particulier	Carolusgroeve
869	90c	Het Limb. Landschap	Groeve westelijk van Schunck
870	90a	Het Limb. Landschap	Groeve achter de kalkbranderij
893	122	Natuurmonumenten	Pruus Karelgroeve I
831	43	Van Schaik	Roothergroeve
1180	36	Het Limb. Landschap	Gasthuisdelgroeve IV
825	40	Het Limb. Landschap	Mettenberggroeve I
826	40-a	Het Limb. Landschap	Mettenberggroeve II
828	42	Het Limb. Landschap	Mettenberggroeve IV
829	42-a	Het Limb. Landschap	Mettenberggroeve V
822	39b	Particulier	Bemelerbosch II
823	39c	Het Limb. Landschap	Bemelerbosch III
824	39a	Het Limb. Landschap	Bemelerbosch I
1204	127a	Het Limb. Landschap	Bunderberggroeve
815	30	Het Limb. Landschap	Kasteelgroeve (Cannerberggroeve)
874	96	Van Schaik	Apostelhoevegroeve

Objectnr	Wijngaarden 1967	Beheerder	Groeve
807	13	Natuurmonumenten	Restant Slavante
1467	--	Van Schaik	Keldertjes Slavante 1
1468	--	Van Schaik	Keldertjes Slavante 2
--	--	Natuurmonumenten	Kluis Maastricht / Kluisje Slavante
883	112 + 112a	Staatsbosbeheer	Hel + Kleine Hel
886	115	Staatsbosbeheer	Lebensboschgroeve
878	108	Staatsbosbeheer	Mosterdberg Noord
879	108	Staatsbosbeheer	Mosterdberg Zuid
1494	113	Staatsbosbeheer	Trichterberggroeve
916	--	WML	Groeve Sevensprongh-west
917	--	WML	Groeve Sevensprongh-oost
2157	161	Het Limb. Landschap	Groot Welsden
--	--	Natuurmonumenten	Refter Zonneberg
915	--	Particulier	Groeve Penderkoolhofweg